

**ELEKTRONIČKO POSLOVANJE I PRIMJENA ELEKTRONIČKOG POSLOVANJA U
RADU POREZNE UPRAVE**

ELECTRONIC BUSINESS AND APPLICATION OF ELECTRONIC BUSINESS IN TAX
ADMINISTRATION

Prof. dr. sc. Maja Lamza – Maronić

Jerko Glavaš, univ. spec. oec.

Ekonomski fakultet u Osijeku
Gajev trg 7, 31.000 Osijek, Croatia
Telefon: +385 (031) 22 44 00
Fax: +385 (031) 21 16 04
E – mail: maja@efos.hr
E – mail: jglavas@efos.hr

Maja Bagarić, dipl.oec.

Porezna uprava, Područni ured Osijek
Županijska 4, 31.000 Osijek, Croatia
Telefon: +385 (031) 22 37 23
Fax: +385 (031) 22 37 78
E – mail: maja.bagacic@porezna-uprava.hr

Sažetak

Ubrzani gospodarski razvoj i razvoj novih tehnologija te globalizacija stvorili su uvjete dinamičkog okruženja u kojem se poduzeće mora brzo prilagođavati uvjetima na tržištu kako bi održalo konkurentsku prednost ili bili na samom vrhu ljestvice konkurentski gospodarskih subjekata. Umrežavanje poduzeća i javne uprave, te razvoj Interneta doveli su do velikih promjena u načinu i efikasnosti rada poslovnih sustava. Omogućena je brza i jednostavna komunikacija, trenutno prenošenje podataka na velike udaljenosti, digitalna isporuka dobara i usluga, stvaranje virtualnih organizacija i sl.

Cilj svakog poslovanja je u osnovi identičan, a odnosi se na povećanje dobiti poduzeća, odnosno profita. Načini na koji će poslovni subjekt doći do svog cilja se razlikuju. Mogu biti unapređenje kvalitete proizvoda i usluga, smanjenje troškova, povećanjem produktivnosti, inovativnost poslovnih procesa. Suvremena informacijska i komunikacijska tehnologija, te elektroničko poslovanje su mogućnosti koje treba iskoristiti kako bi što lakše ostvarivali željene ciljeve.

„IT, a time i elektroničko poslovanje ne bi se trebalo upotrebljavati za puko automatiziranje postojećih procesa. „Lijepljenje“ IT-a na postojeću neučinkovitu organizacijsku strukturu pogrešan je pristup jer u tom slučaju razinu ulaganja u IT ne prati i primjereno povećanje učinkovitosti i djelotvornosti čitave organizacijske strukture.“

Elektroničko poslovanje (e-poslovanje, engl. e-Business) je vrlo često upotrebljavan i rasprostranjen pojam današnjeg društva. Možemo ga definirati kao suvremeni oblik organizacije poslovanja koji podrazumijeva intenzivnu primjenu informacijske i komunikacijske tehnologije pri obavljanju ključnih (eng. Core) poslovnih aktivnosti.

Uporaba elektroničkog poslovanja u odnosu na klasično poslovanje zahtijeva manje troškove i skraćuje potrebno vrijeme za obavljanje poslovnih aktivnosti, te također omogućuje poduzeću pristup novim i neosvojenim tržištima. Primjena elektroničko poslovanje osigurava konkurentnije poslovanje i povećava šanse opstanka na tržištu.

Ključne riječi: e-poslovanje, porezna uprava, e-logistika, e-porezna

Abstract

Accelerated economic development and development of new technologies along with globalization have created conditions of dynamic environment in which a company must quickly adjust to market conditions in order to maintain competitive advantage or to be at the very top of the ladder of competitive economic operators. Networking of companies and public administration and development of the Internet have resulted in great changes in the way and efficiency of business system operation. Fast and simple communication has been made possible as well as immediate large distance data transfer, digital delivery of goods and services, creation of virtual organizations, etc.

The goal of every business entity is identical at its core, and it refers to increased earnings of a company, that is, profit. The ways of accomplishing the goal are different for different business entities. It can be done through improved quality of products and services, cost reduction, increased productivity, innovation in business processes. Modern information and communication technology and electronic business are opportunities that should be seized to achieve the desired goals more easily.

“IT, as well as electronic business, should not be used merely for automation of existing processes. ‘Glueing’ IT to the existing inefficient organization structure is a wrong approach, because the level of investment in IT is not followed by an appropriate increase in efficiency and effectiveness of the overall organisation structure.”

Electronic business (e-Business) is a term that is very often used and widespread in nowadays society. It can be defined as a modern organisation form of business operations involving intensive application of information and communication technology in carrying out core business activities.

The use of electronic business in relation to traditional business requires lower costs and reduces the time needed to carry out a business activity, and it also provides to a company an access to new markets that still have not been won. Application of electronic business ensures more competitive business and increases the chances for survival on the market.

Key words: e-business, tax administration, e-logistics, e-tax

1. UVOD

Počeci elektroničkog poslovanja se mogu smatrati rane 70-e godine prošlog stoljeća, a komercijalizacijom Interneta i World Wide Web-a 90-ih godina dobivaju nove okvire.

Pojam elektroničkog poslovanja prvi je definirao IMB.

„Elektroničko poslovanje je djelatnost koja omogućuje izgradnju i primjenu poslovnog modela u kome su promjene katalizator rasta, a organizacijska struktura se mijenja zavisno od poslova. Model odlikuju dinamički, kompjuterizirani odnosi sa partnerima, elektronska vremena reagiranja, virtualne strukture i visok nivo automatizacije, što sve doprinosi optimiziranju poslovnih procesa i stjecanju prednosti nad konkurencijom. „³⁶¹

³⁶¹ <http://poslovanje.mojblog.hr/>

U velikom broju slučajeva ljudi na pogrešan način tumače pojam elektroničko poslovanje te ga identificiraju kao e-commerce – elektronska ili online prodaja. E-commerce je samo uži segment elektroničkog poslovanja, a odnosi se na on-line kupovinu ili prodaju, odnosno razmjenu vrijednosti novčanih sredstva.

Elektroničko poslovanje obuhvaća sve oblike poslovnih transakcija koje se provode korištenjem informacijske tehnologije. Ono se obavlja ne elektroničkom tržištu, a osnova svega je Internet koji omogućuje razmjenu dobara i usluga u raznim fazama provođenja poslovnih transakcija.

2. PREDNOSTI I NEDOSTACI ELEKTRONIČKOG POSLOVANJA

Svaki oblik poslovanja ima određene prednosti i nedostatke pa tako i elektroničko poslovanje. Najznačajnije prednosti elektroničkog poslovanja su veličina tržišta i cijene poslovanja. Elektroničko poslovanje rasprostranjeno je na cijeli svijet, a nabavka najjeftinijih proizvoda i usluga iz cijelog svijeta smanjuje troškove poslovanja. Efikasnost tvrtki ostvarena zbog elektroničkog poslovanja održava tvrtke na tržištu i omogućuje im konkurentnu prednost. Također, tvrtke postaju fleksibilne u poslovanju zbog jeftinijih i bržih narudžbi i uštede vremena.

Velika većina hrvatskih tvrtki zbog nedostatne tehnološke razvijenosti nisu konkurentna na svjetskom tržištu. Potrebno je otvaranje novih tvrtki i ulaganje u suvremene informacijske i komunikacijske tehnologije koje će otvoriti nova radna mjesta i omogućiti ostanak hrvatskih tvrtki i gospodarstva na međunarodnom tržištu.

Nužnost konstantnog ulaganja u informacijsku i komunikacijsku tehnologiju zbog zadržavanja konkurentskog položaja predstavlja značajan nedostatak elektroničkog poslovanja. Poslodavci su suočeni i s problemima u pronalasku adekvatno obučenog osoblja. Iz Hrvatske godišnje ode oko 1.000 visokoobrazovanih stručnjaka što predstavlja velike probleme poslodavcima.

3. E-TRŽIŠTE

Elektroničko tržište predstavlja virtualni prostor gdje poslovni subjekti, građani i/ili javne uprave putem Interneta komuniciraju ili obavljaju elektroničku razmjenu. Velika prednost e-tržišta je u boljoj transparentnosti tržišta. Subjekti razmjene imaju bolji uvod u kvalitetu, cijenu, dostupnost proizvoda,.. Također, na ovaj način omogućen je lakši i brzi pristup do ciljane skupine poslovnih subjekata, odnosno klijenata.

E-tržište ima velike sposobnosti promjene načina poslovanja i transakcija između subjekata na e-tržištu. Prilikom odvijanja poslovnih procesa subjekti mogu u realnom vremenu obavljati poslove i komunicirati radi ostvarenja uspješnijeg posla.

4. ZNAČAJKE E-UPRAVE

„Elektronička uprava (e-uprava) predstavlja infrastrukturnu pretvorbu djelovanja tijela državne uprave primjenom informacijsko-komunikacijske tehnologije (ICT) kojom se cjelokupno poslovanje javne uprave usmjerava prema korisnicima. Elektronička uprava također uključuje stalnu

prilagodbu pravnog i tehnološkog okvira djelovanja tijela državne uprave u cilju postizanja što veće učinkovitosti rada, racionalnijeg korištenja proračunskih sredstava i kvalitetnijeg pružanja usluga.³⁶²

Razlog postojanja i ključni element proces razvoje e-uprave je korisnik usluga. Koliko god važan element uspjeha bila i informacijsko-komunikacijska tehnologija budućnost uspjeha ovisi samo o zadovoljstvu pruženim uslugama te motivaciji za daljnje korištenje.

Korisnici usluga e-uprave su:

- Poslovni subjekti
- Građani
- Tijela jedinica lokalne i regionalne samouprave
- Službenici koji rade u upravi i koriste e-usluge drugih tijela javne uprave.

5. STRATEGIJA RAZVOJA E-UPRAVE U REPUBLICI HRVATSKOJ

Vlada Republike Hrvatske je početkom 2000. godine pokrenula projekta razvitka informacijskog društva u Strategiji „Informacijska i komunikacijska tehnologija – Hrvatska u 21. stoljeću“.

Osnovni strateški cilj ove strategije usmjeren je na gospodarski razvoj. Informacijsko-komunikacijska tehnologija temeljni je preduvjet povećanja zaposlenost i osvajanja novih tržišta čiji je krajnji cilj gospodarski rast. Također, jedan od ciljeva je priključenje Republike Hrvatske razvijenim zemljama u istraživanju i razvoju proizvoda koji se temelje na informacijskoj tehnologiji kao velikom izvoru prihoda. To se može učiniti izgradnjom jeftine, brze i sigurne informacijske i komunikacijske infrastrukture koja će osigurati zadovoljavanje potreba građana i gospodarstva.

„Ispunjenje ciljeva invest će Republiku Hrvatsku u informacijsko društvo, odnosno društvo znanja te je tako približiti krugu razvijenih zemalja, a napose Europskoj uniji.“³⁶³

Sljedeći, važan, korak bio je 2004. godine usvajanje Programa e-Hrvatska 2007. Ovaj program prati odrednice Akcijskog plana e-Europa 2005.

U cilj provedbe, praćenja i vrednovanja Programa e-Hrvatska 2007 osnovan je Središnji državni ured za e-Hrvatsku koji je izravno odgovoran Vladi Republike Hrvatske.

Cilj programa e-Hrvatska 2007 bio je uspostaviti i umrežiti sustav koji će svakom potencijalnom korisniku omogućiti da putem Interneta komunicira i koristi niz usluga u javnoj upravi, pravosuđu, školstvu, zdravstvu,.. Građanima je potrebno omogućiti pravovremeno primanje informacija i aktivno sudjelovanje u društvu kroz umreženi informacijski sustav, sveobuhvatnu razmjenu informacija i iskustva u poslovnom svijetu i poduzetništvu. Za provedbu ovog projekta bila je nužna suradnja odgovarajućih institucija i tijela državne uprave, te suradnja javnog i privatnog sektora.

³⁶² „Strategija razvoja elektroničke uprave u Republici Hrvatskoj za razdoblje od 2009. do 2012. godine.“ (04.06.2009.)

³⁶³ http://bib.irb.hr/datoteka/94709.L_BUDIN.PDF (29.05.2009.)

„Ostvarivanjem ciljeva Programa e-Hrvatska do 2008. godine postavljeni su temelji koji jamče ravnomjerni razvoj informacijskog društva, kao jedne od glavnih pretpostavki za razvoj društva i gospodarstva znanja u Republici Hrvatskoj. Također, definiran je temeljni pravni okvir za razvoj informacijskog društva, izgrađena stabilna i sigurna informacijsko-komunikacijska infrastruktura tijela državne uprave – mreža HITRONet, osmišljen niz elektroničkih usluga državne uprave, pokrenut Središnji državni portal državne uprave – Moja uprava – kao jedinstveno mjesto pristupa informacijama javne uprave, osigurana velika ulaganja u informatizaciju tijela državne uprave i usavršavanje državnih službenika.“³⁶⁴

Za slijedeće razdoblje Vlada RH je izradila provedbeni dokument Strategija razvoja elektroničke uprave u Republici Hrvatskoj za razdoblje 2009. do 2012. godine. Ciljevi strategije su usmjereni u osiguranje kvalitete, dostupnosti, djelotvornosti usluga koje državna uprava obavlja elektroničkim putem.

Ciljevi Strategije razvoja elektroničke uprave u Republici Hrvatskoj za razdoblje 2009.-2012. godine:

- Stvaranje jedinstvene računalne i komunikacijske infrastrukture za sva tijela državne uprave
- Razvoj podatkovno/informacijske i dokumentacijske osnove
- Razvoj dostupnosti elektroničkih usluga
- Osposobljavanje državnih službenika za pružanje usluga elektroničke uprave i informiranje ostalih korisnika o mogućnostima za kvalitetno korištenje usluga elektroničke uprave.

Ova strategija je usmjerena na izgradnju elektroničke državne uprave. Uspješnom provedbom stvoriti će se uvjeti za stvaranje elektroničke javne uprave u Republici Hrvatskoj, a kojoj je krajnji cilj usmjeravanje poslovanja prema korisnicima.

6. PROGRAM HITRO.HR

Vlada Republike Hrvatske je uvidjela važnost brzog i uz minimalne troškove zadovoljenja potreba poslovnih subjekata i građana u ostvarivanju svojih prava i ispunjenju obveza te je u svibnju 2005. godine otvorila prvi ured Hitro.hr.

Hitro.hr je servis kojemu je cilj ubrzana komunikacija građana i poslovnih subjekata s javnom upravom. „Svrha servisa je podizanje razine usluga povećanjem brzine, učinkovitosti, fleksibilnosti i transparentnosti rada državne uprave“³⁶⁵.

Servis je zabilježio smanjenje troškova i značajne uštede vremena u postupku osnivanja poduzeća. 2004. godine za osnivanje poduzeća bilo je potrebno 40 dana, a danas se kroz jedan od projekata Hitro.hr-a e-tvrtka vrijeme osnivanja skratilo na samo 24 sata. Tijekom 4 godine rada servisa osnovano je preko 30.000 tvrtki i obrta.

³⁶⁴ „Strategija razvoja elektroničke uprave u Republici Hrvatskoj za razdoblje od 2009. do 2012. godine“

³⁶⁵ <http://www.hitro.hr/Default.aspx?sec=28> (13.06.2009.)

Tijela državne uprave moraju svojim poreznim obveznicima davati usluge na jednostavan i brz način, bez nepotrebnih troškova, bez višestrukog prikupljanja istih dokumenata uz primjenu suvremenih informacijskih i komunikacijskih tehnologija.

Servis Hitro.hr je na ovogodišnjoj konferenciji Corporate Registers Forumu u Južnoafričkoj Republici proglašen najboljim konceptom usluga u području registracije tvrtki.

Hitro.hr uz primjenu Finine e-kartice omogućuje poslovnim subjektima korištenje slijedećih usluga:

- e – porezna
- e – REGOS
- Registar godišnjih financijskih izvješća
- WEB-BON
- Elektronički potpis
- e-plaćanje
- e-mirovinsko
- WEB Registar koncesija
- e-zdravstveno
- info.BIZ.

7. E-POREZNA

Prije petnaestak godina obavljena je reforma poreznog sustava, te je ustrojena Porezna uprava kakva danas postoji. Obavljen je reinženjering svih poslovnih procesa u rada Porezne uprave, a svemu tome je pridonio razvoj informacijske i komunikacijske tehnologije.

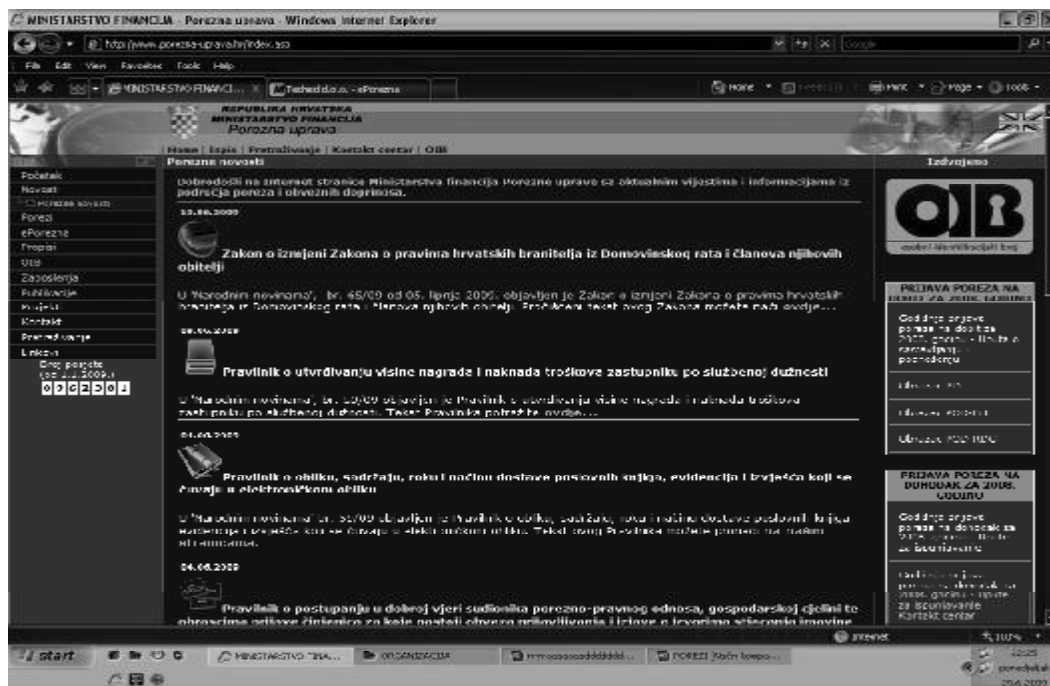
Brz razvoj suvremenih informacijskih tehnologija i sustava zahtijeva od tijela državne uprave i uspostavu e-poslovanja s građanima i poslovnim subjektima, jer uvelike olakšavaju razmjenu informacija poslovnih korisnika. Razvoj je tih sustava bio usporedan s napretkom informatičke tehnologije, a osobito interneta. Informacijski sustavi svakom poduzeću osiguravaju stalan protok podataka i komunikaciju s drugim poslovnim subjektima na temelju kojih se odvija redovno poslovanje.

Kako bi Porezna uprava bila što bliža svojim korisnicima (obveznicima) i dala im potrebne informacije o njihovim obvezama i pravima usmjerila je svoj razvoj u smjeru primjene informacijske i komunikacijske tehnologije.

Kao početak primjene bio je nastanak Internet stranica Porezne uprave (www.porezna-uprava.hr) koje danas predstavljaju standard u poreznom svijetu, a ova usluga je i poznata po nazivom e-service.

„**E-service** temeljito mijenja dosadašnje odnose poreznih uprava i poreznih obveznika gdje dosadašnji porezni obveznik postaje klijent. Može se reći da je ovo očekivana posljedica činjenice da se danas u suvremenim državama gotovo 95% poreza plaća dobrovoljno. Posve je jasno da je cilj poreznih uprava povećanje dobrovoljno plaćenog poreza, a to jedini moguće omogućavanjem poreznom obvezniku da svoj kontakt s poreznom administracijom ostvari kada i kako hoće i na taj način stvarno se plaćanje poreza bude sukladno zahtjevu za ugodnosti ispunjenja porezne obveze. Poreznim obveznicima – klijentima pruža se danas sve više informacija ne samo putem Interneta i ureda porezne uprave već i drugih medija. Može se reći da je u EU i u najrazvijenijim državama

tranzicije u tijeku prava mala revolucija, a sve sa svrhom povećanja porezne discipline.³⁶⁶

Slika 1. INTERNET STRANICA POREZNE UPRAVE

Izvor: www.porezna-uprava.hr – 29.04.2009.

Razvoj informacijske tehnologije omogućio je preustrojavanje poslovnih procesa u Poreznoj upravi, što je povećalo i učinkovitost poslovanja. Nužni preduvjeti za razvoj interaktivnih online-usluga bili su:

- razvoj mrežnog sustava
- moguće povezivanje s drugim poslovnim sustavima
- razvoj novih aplikacija za poslovne korisnike.

Provedbom preduvjeta nastao je i projekt e-Porezna zamišljen kao razvojna odrednica Porezne uprave Republike Hrvatske namijenjen svim poreznim obveznicima (fizičkim i pravnim osobama). Projekt e-Porezna omogućuje povezivanje poslovnih informacijskih sustava s informacijskim sustavom Porezne uprave te daljnju nadogradnju servisa.

³⁶⁶ <http://zaklada-hanzekovic.ijf.hr/2003/bpr.pdf> (01.06.2009.)

7.1. Preduvjeti za primjenu usluga e-Porezna

„Projekt ePorezna je skup usluga namijenjenih poreznim obveznicima koje omogućuju izvršavanje poreznih obveza putem Interneta.“³⁶⁷

KAKO BI POREZNI OBVEZNICI, ODNOSNO KORISNICI USLUGA PROJEKTA E-POREZNA MOGLI UPOTRIJEBITI PROJEKT MORAJU ISPUNITI NEKOLIKO UVJETA. OSNOVI UVJET JE FINA-INA E-KARTICA. TO JE SVOJEVRSNA SMART-KARTICA NAMIJENJENA POSLOVNIM SUBJEKTIMA ZA ELEKTRONIČKO POSLOVANJE, A KORISTI SE I ZA USLUGE HITRO.HR-A. UPORABU FINA E-KARTICE UREĐUJE I ZAKON O ELEKTRONIČKOM POTPISU PREMA KOJEMU JE ELEKTRONIČKI POTPIS SKUP PODATAKA U ELEKTRONIČKOM OBLIKU NAMIJENJEN IDENTIFIKACIJI POTPISNIKA I POTVRDU VJERODOSTOJNOSTI POTPISANA ELEKTRONIČKOG DOKUMENTA. DIGITALNI CERTIFIKAT SKUP JE PODATAKA U ELEKTRONIČKOM OBLIKU, ZAPRAVO ELEKTRONIČKI IDENTITET U RAZLIČITIMA ELEKTRONIČKIM INTERAKCIJAMA ZA SIGURNU I POVJERLJIVU KOMUNIKACIJU INTERNETOM. DIGITALNIM CERTIFIKATOM DOKAZUJE SE DA JE POSLANA ELEKTRONIČKA INFORMACIJA AUTENTIČNA.

Računalo preko kojeg bi se obavljale usluge e-Porezne mora posjedovati određene informatičke karakteristike, te mora imati vezu s internetom jer bez toga ništa od navedenog ne bi imalo smisla.

7.2. Dostupne usluge iz servisa e-Porezna

Nakon što je Porezna uprava ustrojila svoje Internet stranice uslijedila je realizacija drugih elektroničkih poslova. Sljedeći korak je bio interakcija s poreznim obveznicima preko Interneta. Porezna uprava je do danas omogućila svojim poreznim obveznicima obavljanje sedam vrsta elektroničkih usluga preko Interneta i dostavu obrazaca na elektroničkim medijima.

Porezna uprava je svojim obveznicima omogućila sljedeće usluge e-Porezne:

- **e-PKK** – uvid u porezno-knjigovodstvenu karticu posredstvom interneta – porezni obveznici mogu pregledati svoje porezne obveze za sve porezne račune, što mogu učiniti i osobe koje je za to porezni obveznik ovlastio (npr. Knjigovodstveni servis), a zahtjev za uvid u knjigovodstvenu karticu može se postaviti:

- za tekuću godinu – s bilo kojim datumom obračuna (manjim ili većim od tekućeg datuma)
- za prethodnu godinu -31. prosinca.

Knjigovodstvena kartica evidentira početno stanje duga ili preplate i zadužene kamate (prijenos stanja iz prošle godine) i stavke zaduženja, uplate odnosno povrat u godini na koju se kartica odnosi. Ta je usluga u izravnoj vezi s informacijskim sustavom porezne usluge te pokazuje stanje računa poreznog obveznika točno u dan i sat, odnosno onako kako je stanje evidentirano u Poreznoj upravi.

³⁶⁷ <http://www.porezna-uprava.hr/e-Porezna/index.asp?id=b03d1> (02.06.2009.)

Zahtjev za PKK Elektronički potpis

ZAHTJEV ZA POREZOM KNJIGOVODSTVENOM KARTICOM

Porezni broj :

Stanje na dan:

Slika 2 ZAHTJEV ZA E-PKK
 Izvor: Inrterni izvor Porezne uprave

KNJIGOVODSTVENA KARTICA							
MB / JMBG:	01234567	Knjigovodstvena godina:	2009				
Nadiv poreznog obveznika:	PETRA D.O.O.	Dobna obrada:	28.1.2009.				
Adresa obveznika:	ZAGREB, MEDVEDGRADSKA 43	Nadležna ispostava:	3402, Zagreb - Centar				
Vrsta procjene							
	Duguje	Potražuje	Nedospjele obveze	Neaplaćena kamata	Ukupni saldo	Dosp. dug	Ukupno dosp.
Knjigovodstveno procjene	8.827,76	351.837,77	0,00	94,77	-353.010,01	-353.010,01	-352.915,24
Čakavsko procjene	6.257,32	1.075,14	0,00	0,00	5.482,18	0,00	6,00
SVEUKUPNO:	15.085,08	352.912,91	0,00	94,77	-347.527,83	-353.010,01	-352.915,24

Slika 3. PREGLED PO RAČUNIMA
 Izvor: Inrterni izvor Porezne uprave

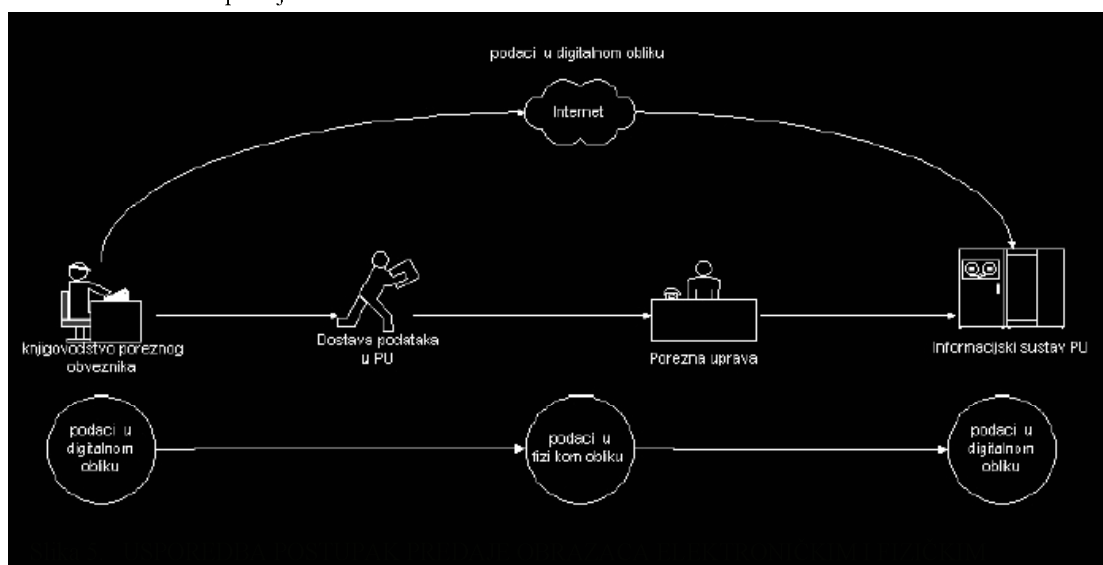
Knjigovodstvena kartica	Knjigovodstvene procjene					
	Račun	Duguje	Potražuje	Ukupni saldo	Dosp. dug	Ukupno dosp.
1281 pot	0,00	1.918,96	-1.918,96	-1.918,96	-1.918,96	-1.918,96
1486 otk. nesam. od	0,00	113.170,96	-113.170,96	-113.170,96	-113.170,96	-113.170,96
1531 izv. na št. št.	8.374,34	0,00	8.374,34	8.374,34	8.374,34	8.484,40
2043 MAC II po pr. os.	0,00	31.455,17	-31.455,17	-31.455,17	-31.455,17	-31.455,17
2181 MAC II drug. doh.	0,00	0,05	+0,05	+0,05	+0,05	0,05
2710 OBNA/1w.25.	329,85	0,00	329,85	329,85	329,85	333,39
5052 članarina FERK	55,25	0,00	55,25	55,25	55,25	55,84
5278 doprinosi HGK	68,12	0,00	68,12	68,12	68,12	68,89
8185 ML-podst. pr. os.	0,00	101.191,82	-101.191,82	-101.191,82	-101.191,82	-101.191,82
8440 ZO-podst. pr. os.	0,00	99.484,50	-99.484,50	-99.484,50	-99.484,50	-99.484,50
8550 ZO-ostje do pr.	0,00	3.316,28	-3.316,28	-3.316,28	-3.316,28	-3.316,28
8782 dop. za zapošlj.	0,00	10.612,18	-10.612,18	-10.612,18	-10.612,18	-10.612,18
8725 od. dop. i zapo.	0,00	663,33	-663,33	-663,33	-663,33	-663,33
SVEUKUPNO:	8.827,76	351.837,77	-353.010,01	-1.938,96	-353.010,01	-352.915,24

Slika 4. PROVJERA KNJIGOVODSTVENOG PLAĆANJA U E-PKK
 Izvor: Inrterni izvor Porezne uprave

- o e-PDV – popunjavanje i podnošenje obrazaca PDV-a posredstvom interneta – obveznici PDV-a mogu popuniti elektronički obrazac PDV-a, provjeriti valjanost unesenih podataka, elektronički potpisati obrazac i poslati ga, dobiti potvrdu o

primitku i provjeriti status poslanih i zaprimljenih elektroničkih obrazaca. Servis omogućuje i slanje obrasca PDV-K.

- **e-ID** – popunjavanje i podnošenje obrazaca ID posredstvom interneta – poslodavci i isplatelji primitaka od nesamostalnog rada (plaća i mirovina) mogu popuniti elektronički obrazac, provjeriti valjanost unesenih podataka, elektronički potpisati i poslati obrazac, dobiti potvrdu o primitku i provjeriti status poslanih i zaprimljenih elektroničkih obrazaca.
- **e-PD** – popunjavanje i podnošenje obrasca godišnje prijave poreza na dobit posredstvom interneta – obveznici podnošenja godišnje prijave poreza na dobit mogu popuniti elektronički obrazac PD, provjeriti valjanost unesenih podataka, elektronički potpisati i poslati obrazac, dobiti potvrdu o primitku i provjeriti status poslanih i zaprimljenih elektroničkih obrazaca.
- **e-SR** – popunjavanje i podnošenje elektroničkog obrasca spomeničke rente, provjeru valjanosti unesenih podataka, elektronički potpis obrasca, slanje elektroničkog obrasca, primitak potvrde o prijemu, provjeru statusa poslanih i zaprimljenih elektroničkih obrazaca
- **e-TZ** - popunjavanje i podnošenje elektroničkog obrasca turističke zajednice, provjeru valjanosti unesenih podataka, elektronički potpis obrasca, slanje elektroničkog obrasca, primitak potvrde o prijemu, provjeru statusa poslanih i zaprimljenih elektroničkih obrazaca.

Porezna uprava je putem usluga e-Porezne omogućila svojim poreznim obveznicima i dostavu podataka na elektronskom mediju, a u svrhu što jednostavnijeg i lakšeg unosa podataka.

- Dostava IP obrazaca na elektronskom mediju – početkom svake godine poslodavci i isplatelji primitka od nesamostalnog rada, odnosno plaće ili mirovine ili

sam porezni obveznik trebaju dostaviti Poreznoj upravi podatke o isplaćenim plaćama ili mirovinama na obrascima IP.

- o **Dostava ID-1 obrazaca** na elektronskom mediju – isplatitelji primitaka na koje se plaće predujam poreza po odbitku od: drugog dohotka, dohotka od imovinskih prava, dohodak od kapitala, dohodak od osiguranja obvezni su sastavi godišnje izvješće o isplaćenim primicima, dohotku, uplaćenim doprinosima, porezu na dohodak po odbitku i prirezu po pojedinim poreznim obveznicima i ukupno na propisanom obrascu – obrazaC ID-1.

Elektronička obrada obrazaca IP i ID-1 isključuje moguće pogreške pri predaji, jer sustav prati formalnu i logičku ispravnost obrazaca te ne propušta pogrešne obrasce u obradu. Pojavi li se pogrešan obrazac, njegov pošiljatelj automatski dobiva poruku o neispravnosti te o kakvoj se pogrešci radi. Pošiljatelj ispravlja obrazac te ga iz svoga sjedišta ponovo šalje, što štedi vrijeme jer obveznik ne mora dolaziti u Poreznu upravu i ispravljati predane podatke.

7.3. Modeli uporabe projekta e-POREZNA

Osnovni model uporabe usluga iz projekta e- Porezna

Prema tom modelu porezni obveznik sam ispunjava sve preduvjete nužne za uporabu usluga, pa za sebe ili poduzeće šalje obrasce, odnosno obavlja internetsku komunikaciju s Poreznom upravom. Porezni obveznik kreira obrazac, elektronički ga potpisuje, šalje u informacijski sustav Porezne uprave, koja ga zaprima, šalje potvrdu o zaprimljenosti te obrađuje obrazac.

Model uporabe e-Porezne s posrednikom

Ovaj model usluga obavlja se uz pomoć ovlaštena posrednika, a to je najčešće knjigovodstveni servis. Opunomoćenik je osoba koju je ovlastio porezni obveznik da ga zastupa sukladno punomoći u poduzimanju radnji u ime poreznog obveznika.

7.4. Dostavljanje elektroničkih PDV obrazaca e - PDV

Prva elektronička usluga Porezne uprave, u sustavu e-Porezna je e-PDV. Ova usluga omogućuje svim poreznim obveznicima, pravnim i fizičkim osobama u Republici Hrvatskoj brzo, jednostavno i sigurno dostavljanje mjesečnih, tromjesečnih i godišnjih PDV-obrazaca.

Prije prvog slanja e-PDV-obrasca odgovorna osoba treba dodijeliti ovlaštenje za Potpisivanje i Slanje e-PDV-obrasca, sebi ili drugoj osobi koja ima digitalni certifikat. Nakon dodjeljivanja ovlaštenja, tj. Registriranja ovlaštenih osoba i instaliranja njihovih digitalnih potpisa, može se početi rabiti aplikacija e-PDV, odnosno popunjavati PDV-obrazac.

Nakon pokretanja aplikacije e-PDV najprije se unose osnovni podaci o podnosiocu obrasca, poreznog obveznika, a zatim točne financijske podatke prijave PDV-a.

Kada je popunjen obrazac svim potrebnim podacima njega treba i digitalno potpisati, te nakon toga nije moguće prepravljati obrazac bez da se prije toga ukloni digitalni potpis.

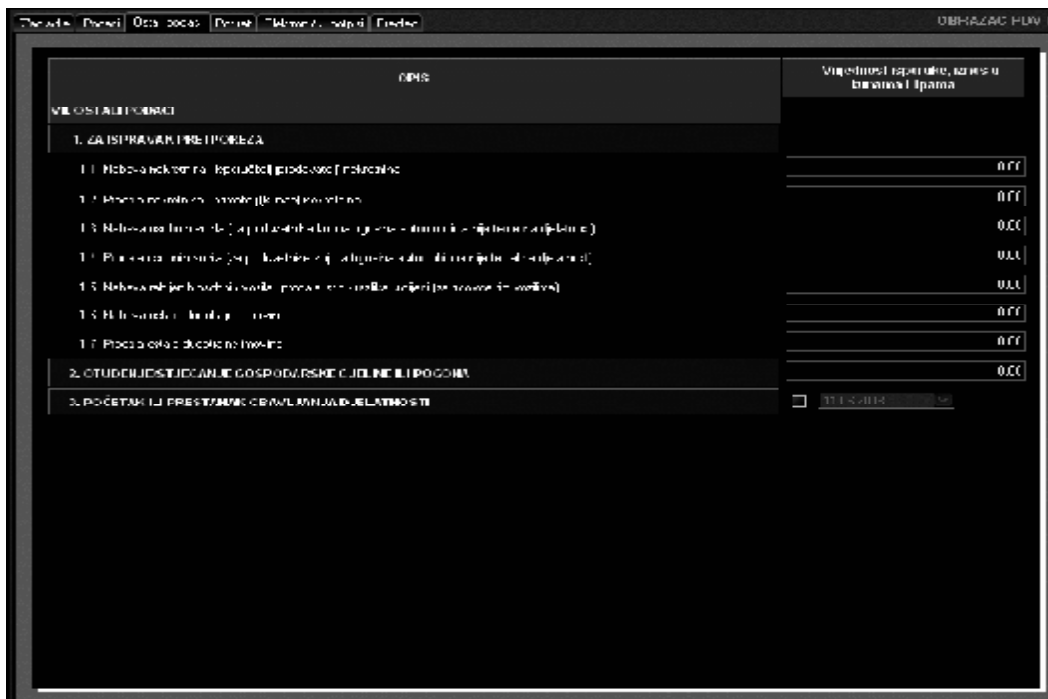
Sljedeći korak u radu s aplikacijom je i pripremanje obrasca za slanje, obrazac se kreira u XLM

format.

Nakon primitka dokumenta sustav za čitanje i obradu digitalnog potpisa na računalnoj opremi u Poreznoj upravi utvrđuje istinitost digitalnog potpisa, te se poreznom obvezniku vraća informacija o tome je li obrazac uredno zaprimljen ili je nastala greška u dostavi.

OPIS	VRIJEDNOST ISPROJEKT (IZNOS U KM I LP)	POREZ PO STOPNOSTI OD 10% I 22% (IZNOS U KM I LP)
OPREMA, OBRADA, OBRADA IZMENE I POPRAVAK OBRADA, SUGRA OPREMA IZMENE IZMENE IZMENE IZMENE IZMENE IZMENE IZMENE	20.857,27	X X X X X
I. OBRADA IZMENE IZMENE IZMENE IZMENE IZMENE IZMENE IZMENE	45.000,45	X X X X X
1. OBRADA IZMENE IZMENE IZMENE IZMENE IZMENE IZMENE IZMENE (IZMENE IZMENE IZMENE IZMENE IZMENE IZMENE IZMENE)	20.857,27	X X X X X
2. OBRADA IZMENE IZMENE IZMENE IZMENE IZMENE IZMENE IZMENE (IZMENE IZMENE IZMENE IZMENE IZMENE IZMENE IZMENE)	66.000,00	X X X X X
2.1. OBRADA IZMENE IZMENE IZMENE IZMENE IZMENE IZMENE IZMENE (IZMENE IZMENE IZMENE IZMENE IZMENE IZMENE IZMENE)	1.487.400,00	X X X X X
2.2. OBRADA IZMENE IZMENE IZMENE IZMENE IZMENE IZMENE IZMENE (IZMENE IZMENE IZMENE IZMENE IZMENE IZMENE IZMENE)	17.034,71	X X X X X
2.3. OBRADA IZMENE IZMENE IZMENE IZMENE IZMENE IZMENE IZMENE (IZMENE IZMENE IZMENE IZMENE IZMENE IZMENE IZMENE)	3,00	X X X X X
3. OBRADA IZMENE IZMENE IZMENE IZMENE IZMENE IZMENE IZMENE (IZMENE IZMENE IZMENE IZMENE IZMENE IZMENE IZMENE)	0,00	X X X X X
II. OBRADA IZMENE IZMENE IZMENE IZMENE IZMENE IZMENE IZMENE	2.9435,01	43.050,10
1. OBRADA IZMENE IZMENE IZMENE IZMENE IZMENE IZMENE IZMENE (IZMENE IZMENE IZMENE IZMENE IZMENE IZMENE IZMENE)	0,00	0,00
2. OBRADA IZMENE IZMENE IZMENE IZMENE IZMENE IZMENE IZMENE (IZMENE IZMENE IZMENE IZMENE IZMENE IZMENE IZMENE)	2.9435,01	43.050,10
3. OBRADA IZMENE IZMENE IZMENE IZMENE IZMENE IZMENE IZMENE (IZMENE IZMENE IZMENE IZMENE IZMENE IZMENE IZMENE)	5,00	0,00

Slika 6. KARTICA „PODACI“ OBRASCA PDV-K

Slika 7. KARTICA „OSTALI PODACI“ NA PDV-K OBRASCU

7.5. Prednosti primopredaje prijava elektroničkim putem

Dostavljanje elektroničkih obrazaca za porezne obveznike i za referente u Poreznoj upravi ima brojne prednosti.

Porezni obveznici ne moraju ručno ispunjavati papirne obrasce i fizički ih dostavljati u ispostave Porezne uprave, a službenici ispostave Porezne uprave neće više ručno popunjavati obrasce. Štedi se vrijeme i poreznih obveznika i referenata.

Predaja obrazaca putem Interneta omogućuje vezu poreznih obveznika s Poreznom upravom 24 sata dnevno, pa porezne obveznike ne ograničuje radno vrijeme ispostava Porezne uprave.

„Osnovne prednosti predaje poreznih prijava putem Interneta za porezne obveznike su slijedeće:

- Jednostavnost predaje obrazaca uz kvalitetne kontrole podataka
- Smanjenje fizičkog kontaktiranja
- Ubrzanje predaje poreznih prijava i poslovnih procesa
- Dostupnost informacija o obavljenim i neobavljenim transakcijama putem e-maila ili aplikacijama upita

Prednosti od predaje poreznih prijava putem Interneta za Poreznu upravu su značajne, a neke od njih su:

- ušteda vremena na unosu obrazaca i ispravljanju grešaka
- ušteda vremena na manipuliranju dokumentacijom
- ušteda vremena zbog smanjenja telefonskih kontakata (sve potrebne informacije
- biti će dostupne poreznom obvezniku putem aplikacija upita na Internetu)³⁶⁸

8. STATISTIČKI PODACI O PREDAJI OBRAZACA PUTEM INTERNETA

Porezna uprava svaki mjesec prima mjesečna izvješća o poslovanju i zadužuje obveznike na temelju njihovih prijava. Kako bi olakšali poslovanje Porezne uprave, ali i obveznika omogućena je predaja obrazaca preko Interneta, koristeći program e-Porezna.

Vrlo značajni pokazatelji su statistički izvještaji koje Porezna uprava redovno sastavlja o svojem poslovanju.

Navode se samo neki pokazatelji o korištenju usluga e-Porezna za 2008. i 2009. godinu.

Tablica 1. E-POREZNA; SUMARNO STATISTIČKO IZVJEŠĆE REGISTRA OVLAŠTENIH OSOBA NA DAN 30.04.2009. GODINE

	Pravne osobe	Fizičke osobe	Ukupno
Broj aktivnih poreznih obveznika korisnika e-Porezna	6162	3852	10014
Broj neaktivnih poreznih obveznika	784	585	1369
Ukupan broj poreznih obveznika	6946	4437	11383

Izvor: e- Porezna; Statističko izvješće o broju prijava ID obrazaca za 2008. godinu

³⁶⁸ <http://zaklada-hanzekovic.ijf.hr/2003/bpr.pdf> (01.06.2009.)

Tablica 2. E- POREZNA; STATISTIČKO IZVJEŠĆE O BROJU PRIJAVA PDV OBRAZACA ZA 2008. GODINU

	UKUPNO	ODBIJENI	POSLUŠAN	ZAPRIMLJENI (U OBRAZI)	POSLUŠAN	POSLUŠAN
B.F. DINE	76	2	1	2	121	2
	000	0	1	0	10	11
COSEVAK	111	1	1	1	106	1
	21	1	1	0	10	0
EMALVAL	1217	13	1	1	242	22
EMALVAL	1115	11	1	0	111	2
KUMVA	469	11	1	0	447	11
OG. PK	1711	11	1	1	170	1
RAM	1117	11	1	11	1111	11
ROPERO	111	1	1	0	111	1
RUFA	1111	11	1	11	111	1
S. SK	111	1	1	1	111	1
ŠKOLAR JURE	111	1	1	0	111	1
Š. M	111	11	1	11	111	11
Š. M	11	11	1	0	11	0
VARAČKA	1111	11	1	1	1111	11
VEROVICA	111	1	1	0	111	1
VUKOVAČ	111	1	1	0	111	1
ZADAR	111	1	1	1	111	1
ZAGREB	1111	111	1	11	1111	111
UKUPNO:	11111	111	1	11	11111	111

Tablica 3. E- POREZNA; STATISTIČKO IZVJEŠĆE O BROJU PRIJAVA PD ZA 2008. GODINU

	UKUPNO	ODBIJENI	POSLUŠAN	ZAPRIMLJENI (U OBRAZI)	POSLUŠAN	POSLUŠAN
B. DLOVAČ	111	1	1	1	111	0
	1111	1	1	1	1111	0
ELBRVIL	1111	1	1	1	1111	1
	11	1	1	1	11	0
KALOVAR	1111	11	1	1	1111	1
KARLOVAČ	1111	11	1	1	1111	1
KIŠINEC	1111	11	1	1	1111	1
KOČIŠKA	111	11	1	1	111	1
LOŠUNJ	1111	11	1	1	1111	1
MAČE	1111	11	1	1	1111	1
MEĐIMURJE	1111	11	1	1	1111	1
METLIČKA	1111	11	1	1	1111	1
MURAVIČKI	1111	11	1	1	1111	1
NOVI MESTI	1111	11	1	1	1111	1
PIŠČANICA	1111	11	1	1	1111	1
PRIMOŠĆAN	1111	11	1	1	1111	1
PROBUŽAN	1111	11	1	1	1111	1
ŠKOPJE	1111	11	1	1	1111	1
ŠIBENIK	1111	11	1	1	1111	1
ŠKOPJE	1111	11	1	1	1111	1
ŠKOPJE	1111	11	1	1	1111	1
ŠKOPJE	1111	11	1	1	1111	1
UKUPNO:	11111	111	1	1	11111	11

	UKUPNO	ODGLEDI	POSUPLOVANJE	ZAPRIMLJEN (U OBRACI)	POSUPLOVANJE	POSUPLOVANJE
UKUPNO	8	0	0	2	0	2
POSUPLOVANJE	1	0	0	1	0	1
POSUPLOVANJE	17	1	0	21	0	1
POSUPLOVANJE	2	1	0	1	0	1
POSUPLOVANJE	0	0	0	1	1	1
POSUPLOVANJE	8	2	0	1	0	1
POSUPLOVANJE	14	0	0	15	2	1
POSUPLOVANJE	27	0	0	32	5	1
POSUPLOVANJE	55	5	0	89	13	1
POSUPLOVANJE	72	0	0	19	1	1
POSUPLOVANJE	11	1	0	60	29	1
POSUPLOVANJE	0	0	0	1	0	1
POSUPLOVANJE	2	0	0	1	1	1
POSUPLOVANJE	22	1	0	18	5	1
POSUPLOVANJE	5	0	0	1	2	1
POSUPLOVANJE	7	0	0	10	1	1
POSUPLOVANJE	11	0	0	10	1	1
POSUPLOVANJE	7	2	0	1	1	1
POSUPLOVANJE	2	0	0	31	0	1
POSUPLOVANJE	89	12	0	246	102	1
UKUPNO:	210	21	0	819	228	9

Na temelju prikazanih podataka potrebni su još veliki naponi kako bi se uspjele u potpunosti primijeniti elektronička predaja obrazaca i mjesečnih izvješća. Obveznici moraju uvidjeti velike prednosti uporabe Interneta u svakodnevnom poslovanju.

9. ZAKLJUČAK

Razvoj novih tehnologija i globalizacija daje novo svjetlo razmišljanjima o budućnosti elektroničkog poslovanja i primjeni u svim segmentima života. Internet se razvija u globalno tržište s velikim prometom i mogućim prihodom.

Hrvatska se sve više mora osloniti na moderne informacijske i komunikacijske tehnologije kako bi ispunila svoje strateške ciljeve. Jedan od najvažnijih ciljeva je dostizanje gospodarskog razvoja najrazvijenijih zemalja Europe. Također, vrlo bitan cilj je i uključivanje u društvo znanja kako bi mogla parirati u svijetu.

Mogućnosti elektroničkog poslovanja su neograničene u svim pogledima počevši od zadovoljenja potreba proizvodnje i potrošnje. Informacijska i komunikacijska tehnologija preuzimaju vodstvo u svijetu u odnosu na staru, klasičnu tehnologiju.

Vlada Republike Hrvatske i njena ministarstva stalno sudjeluju u novim projektima kako bi uspješno pridonijeli razvoju i što široj uporabi informacijske i komunikacijske tehnologije koja je temelj za uspješno elektroničko poslovanje.

Najvažniji aspekt elektroničkog poslovanja je unapređenje odnosa sa svim sudionicima poslovnih procesa zahvaljujući tehnološkom napretku. Budućnost poslovanja leži u elektroničkom poslovanju

jer jedino ono može utjecati na ostvarivanje konkurentske prednosti.

LITERATURA

Lamza-Maronić, M., Glavaš, J. (2008): *Poslovno komuniciranje*, Studio HS internet, Ekonomski fakultet u Osijeku, Osijek

Srića, V., Spremić, M. (2000.): *Informacijskom tehnologijom do poslovnog uspjeha*, Sinergija, Zagreb

Strategija razvoja elektroničke uprave u Republici Hrvatskoj za razdoblje od 2009. do 2012. Godine, preuzeto 04.06.2009.

Porezni vjesnik broj: 4/06., 5/08. i 10/08.

http://bib.irb.hr/datoteka/94709.L_BUDIN.PDF, pristup 29.05.2009.

<http://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/309511.html>, pristup 01.06.2009.

<http://www.hitro.hr/Default.aspx?sec=28>, pristup 13.06.2009.

<http://limun.hr/main.aspx?id=457929>, pristup 03.06.2009.

<http://crosbi.znanstvenici.hr/prikazi-rad?chset=ASCII&lang=EN&rad=38159>, pristup 02.06.2009.

<http://zaklada-hanzekovic.ijf.hr/2003/bpr.pdf>, pristup 01.06.2009.

<http://www.porezna-uprava.hr/>, pristup 02.06.2009.